

המצרים אם ינסו לצלוח

ששת-הימים מצאה אותו כמפקד חטיבת שריון של מילואים, לה הוקצתה משימה שולית בגיורת כונתילה ביום פתיחת המלחמה. כשהיה נדמה לאנשי חטיבתו, שאת הפיקוד עליה קיבל שנתיים קודם לכן, שהם מחמיצים את המלחמה, קיבלה החטיבה הוראה להתקפל ולנוע צפונה לעבר הגיורת הסודית. בבוקר יום שישי, ה-9 ביוני, קיבלה חטיבת השריון של אלברט את אחת ממשמיות ההבקעה הקשות ביותר של המערך הסורי ברמת-הגולן. היא הבקיעה את המערך דרומית לתל-עזאויאת, היתה החטיבה ששברה בקרב רווי דם וחללים את קיר המגן הסורי.

בתום המלחמה לא נח אלברט על זרי הדפנה. הקצין שללא מדים היה נראה יותר כאינטלקטואל מאשר איש צבא, והידוע כמי שמחמיר בפרטים ומקפיד בתביעות המשמעת שלו, החל לטפס בצורה מטאורית בסולם הפיקוד והתפקידים. הגיע עד לתפקיד סגן מפקד גייסות השריון, אבל התשוקה המודחקת של הקצין — שבאחד הראיונות שהעניק אחרי המלחמה התוודה כי בתום שירותו הצבאי הוא מתעתד להפוך למורה — היתה להמשיך וללמוד בעצמו. „כשמוטלים עליך תפקידים בכירים“, אמר אלברט, „אתה מרגיש בפער שבין רמת התפקידים לבין ההשכלה הכללית שלך, ואתה חש שאתה חייב לאגור ידע, לא חשוב באיזה מקצוע.“

שלוש שנים לקח לו לשכנע את הרמטכ"ל דאז, חיים בר-לב, לשחרר אותו לחופשת לימודים. הוא נרשם לאוניברסיטת תל-אביב, החל ללמוד היסטוריה, מתמטיקה ומינהל. למה דווקא היסטוריה? מפני שבמקצוע זה מצא אין סוף של אפשרויות, מרחב בלתי נדלה של נושאים להעמקה ולהרחבת אופקים. לאלברט, אב לשתי בנות, היתה זו תקופה טובה לא רק בגלל הלימודים, אלא גם בשל הזמן שיכול היה להקדיש אחרי תקופה ארוכה למשפחתו.

ימי האושר נמשכו שנה אחת בלבד. בקיץ האחרון, בעוד הוא מתכונן לשנת הלימודים השנייה, קיבל אלברט הצעה שלא יכול לסרב לה: לפקד על כוחות השריון בסיני, למרות שההיענות להצעה היתה כרוכה בקטיעת כל חלומותיו. נענה לה אלברט, „אין איש צבא היכול לדחות ולסרב להצעה מעין זו“, אמר.

לסגור את הפער

כך מפקד ממביע את הותם אישיותו על הכוחות עליהם הוא פוקד. בתקופה הקצרה בה הוא מפקד על החזית הדרומית הצליח אלברט — שבש"ל היותו סמוק פנים נהגים יידידיו לכנותו „אלברט האדום“ — להדגיש את איתם המרכיבים הנראים לו חשובים ביותר כמפקד של כוח צבאי. בין אלה מתבלטת הגישה האישית שלו לנושא המשמעת כמושג של אימון הדדי בין כל הדרגים. „לפקודה אין שום ערך אם היא אינה מבוססת על הכרת נותן הפקודה וזמן אימון מלא בו“, נהג אלברט לומר, כשהוא מקפיד להדגיש את הידוק היחסים האישיים בכל רמות הפיקוד.

כאשר סייר אלברט השבוע השבוע ביחידות הקו הראשון בתעלה, שוחח עימם על המשמעויות הנובעות מהתקריות בגבול הצפוני, טרח האלוף להבהיר לחיילים לא רק את האספקטים הצבאיים של התקריות אלא גם את אלה המוסריים.

אחרי-כך בסיומו של יום לא יכול היה אלברט בעל עיני התכלת הרכות, להסתיר את התפעלותו מהשריון נאים שלו, שעשירים חמש שנים — דור שלם — מפרידים בינו לבינם: „הם יותר טובים מאיתנו! הם אנשי מקצוע! זה היתרון הגדול שלהם עלינו!“

אלברט

האלוף שיצטרך לעצור את

הטוראי בסוגרת התותחים מול תעלת סואץ. קפץ לדום ושיקשק. לא בכל יום מוזמן לו לשוחח שנים אל פנים עם מפקד הכוחות המשוריינים בסיני. „מה שמך, חיילי?“ שאל האלוף. „רוברט“, השיב החייל בדחילו ורחימו. „כמה שנים אתה בארץ?“ המשיך האלוף לשאול. „שמונה שנים, המפקד“. „ולמה אתה לא מחליף את שמך לשם עברי?“ החייל השפיל את עיניו ולא השיב. „אתה יודע מה היית צריך לענות לי?“ שאל האלוף. החייל הרים את עיניו בתמיהה. „היית צריך לשאול אותי“, הציע לו האלוף. „מה לא בסדר עם רוברט אם שם האלוף הוא אלברט?“ החייל פרץ בצחוק.

קוראים לו אלברט. מעטים מכירים אותו בשמו האמיתי המלא: אברהם מנדלר. הוא האלוף היחיד בצה"ל שאינו נושא שם משפחה עברי. יש לו קשר נפשי עמוק עם שם המשפחה עוד מהתקופה בה נרדפה משפחתו בגלל שם זה על-ידי הנאצים באוסטריה. מפקד הכוחות המשוריינים של צה"ל בסיני, המוסקף על חזית תעלת סואץ ועל משימת הדיפת כל נסיון צליחה של המצרים לבן חזית זה, נולד בלינץ, העיר בה למד אדולף היטלר בילדותו. כשהיה בן תשע סולק עם אחיו מבית-הספר בגלל יהדותו. זמן קצר אחר-כך גורשה משפחתו מהעיר שטתרה מיהודים, התישבה בוינה, משם, בקבוצה האחרונה של יהודים שהצליחה להיחלץ אחרי שכבר פרצה מלחמת העולם השנייה, יצאו באוניית פחם ישנה שאורגנה על-ידי בית"ר במסע ארוך לארץ.

הריצה הארוכה

אלברט שיוך כיום לדור האדושים בצה"ל, שהיו מפקדי כיתות במלחמת העצמאות. זהו גזע השונה מדור האדושים בוגרי הפלמ"ח. הוא גדל במשפחה פועלים בנהלת-נגים, למד בבית-הספר המקצועי חכס פ"ן והיה בן 18 כשפרצה המלחמה. אבל היה לו כבר נסיון צבאי בן שנתיים. מגיל 16 כבר היה מ"מ בגדנ"ע.

הוא הגיע לגדוד 54 בחטיבת גבעתי עם קבוצה של מ"כים מהגדנ"ע, שהיו צריכים לפקד על חיילים מבוגרים מהם בחמש עד שמונה שנים, בעלי נסיון קרבי של כמה חודשים. החיילים הוותיקים כמעט הזכירו על מרד נגד מפקדיהם הצעירים. היחיד שבלט באותה קבוצה של מ"כים מהגדנ"ע היה אלברט, אדמוני וכהול עיניים, בעל התנהגות ביישנית ואורה-דיבור איטי. הוא היה היחיד מאותה קבוצה שהתמנה מיד כמפקד מחלקה — מפקד מחלקת הגיפים בסלוגת הסירוף של הגדוד, שזכתה מאוחר יותר בשם שועלי שמשון. למרות שהיה צעיר מחייליו בכמה שנים טובות, גילה מנהיגות, רכש את אמונם ואת אהבתם. במסגרת שועלי שמשון נפצע אלברט בתקיפת מטוס מצרי ביום האחרון לפני הכנס ההפוגה השנייה לחוקפה.

הוא לא חלם אז על קאריירה צבאית. ב-1950 השתחרר עם כולם ופנה לחיים אזרחיים. קרה לו מה שקרה לרבים אחרים. חלומות נעוריו על המשך לימודים באלקטרוניקה נקטעו. העתיד היה מעורפל. הוא לא ידע בדיוק מה לעשות עם עצמו. ואז, אחרי אלבעה חודשים של חיים אזרחיים הציע לו יוסקה גבע לחזור לצבא. לא היה לו קשה במיוחד לשכנע את אלברט. הוא חזר לצה"ל בתפקיד של קצין מבצעים גדודי, ומאז התחילה, מה שאלברט מכנה, „הריצה הארוכה“.

הוא המשיך במסלול הקידום של קצין הי"ר. ב-1958 כבר היה מג"ד בחטיבת גולני. רק בתום תשע שנים רצופות בחילה-הרגלים הפך אלברט לאיש שריון. מלחמת